

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра музичної фольклористики

"ПОГОДЖУЮ"

Гарант освітньо-професійної програми,
декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

М. КУШНІР

25 червня 2021 року

"ПОГОДЖУЮ"

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МУЗИЧНИЙ ФОЛЬКЛОР»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	„Етномузикознавство”
Статус	Обов’язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.14.16)
Загальний обсяг	10 кредитів ЄКТС (300 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен (4-8)
Термін викладання	4-8 семестри
Факультет	Музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Форма навчання	денна

Львів – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни „Музичний фольклор (поглиблений курс)” з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробник:

РИБАК Юрій Петрович – доцент кафедри музичної фольклористики, кандидат мистецтвознавства _____

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри *Музичної фольклористики* «22» червня 2021 р., протокол № 6

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовка високопрофесійних фахівців, які володіють навичками дослідницької, творчої та педагогічної діяльності у сфері музичного мистецтва.

Курс “Музичного фольклору (поглиблений курс)” належить до розряду вибіркових дисциплін, однак значення його у вихованні етномузикологів є досить вагоме. Будучи цілком молодою (зокрема в частині світового фольклору), названа дисципліна перебуває лише на початках свого достатнього запровадження у навчальний процес музичних вишів. Бо ж розгляд будь-якої національної музичної культури неможливий без урахування міжетнічного контексту, а ще краще – в межах глобальної музики.

Для студентів кафедри предмет стане вагомим розширенням етнокультурознавчого кругозору, допомагаючи пізнати набутки світового музичного фольклору, і місця в ньому вітчизняної спадщини зокрема.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 2	Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Здатність до розв'язання проблем.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 7	Здатність до критики та самокритики.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
ЗК 10	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 13	Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
ЗК 14	Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	
СК 1	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
СК 3	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 4	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення

	у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 8	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 9	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК 10	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 11	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК 12	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 13	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
СК 16	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
СК 17	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.
3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	
РН 4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН 7	Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.
РН 9	Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / та лекторській практичній діяльності.
РН 10	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
РН 13	Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
РН 14	Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами								
	Екзамени	Заліки	Атестаційні		Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота	I курс	II курс		III курс		IV курс		
						Всього	у тому числі:				Семестри							
	лекційні	індивідуальні	практичні		1		2	3	4	5	6	7	8					
					Кількість тижнів в семестрі													
	15	15	15		15	15	15	15	15	15	15							
Музичний фольклор (поглиблений курс)	4-8			10	300	150	150			150				2	2	2	2	2

Розподіл годин та кредитів за курсами та семестрами

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин				Самостійна робота
				Аудиторних				
				Всього	у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні		
II		2	60	30	30			30
	3							
	4	2	60	30	30			30
III		4	120	60	60			60
	5	2	60	30	30			30
	6	2	60	30	30			30
IV		4	120	60	60			60
	7	2	60	30	30			30
	8	2	60	30	30			30

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4 семестр

		МОДУЛЬ 1. Приурочений обрядовий фольклор. Календарні цикли	
		Змістовий модуль 1. Теоретичні основи предмету. Музичний фольклор зимового календарного циклу	год
1	Тема 1.	Предмет і його завдання	2
2	Тема 2	Культуро-жанрова система українського фольклору	4
3	Тема 4	Календарно-обрядовий фольклор	4

4	Тема 5	Музична етнографія зимового жанрового циклу	6
5	Тема 5	Музичні жанри зимового жанрового циклу	4
		Змістовий модуль 2. Весняний та літній музичний обрядовий фольклор	
6	Тема 1	Обрядова музика весняного календарно-обрядового циклу. Народна музика весняного періоду	6
7	Тема 2	Обрядова музика літнього календарно-обрядового циклу. Купала та петрівка.	4
		Всього годин	30

5 семестр

		МОДУЛЬ 2. Приурочений обрядовий фольклор. Родинні цикли.	
		<i>Змістовий модуль 1. Родинні цикли: народини та весілля</i>	
11	Тема 1	Цикл родинної обрядовості. Народини.	6
12	Тема 2	Народна музика українського весілля.	14
		<i>Змістовий модуль 2. Родинні цикли: похорон. Звичайні пісні</i>	
13	Тема 3	Народна музика похорону.	4
14	Тема 4	Звичайні пісні	6
		Всього годин	30

6 семестр

		МОДУЛЬ 3. Сезонно-трудова та неприурочений фольклор	
		<i>Змістовий модуль 1. Трудова і дитячий фольклор</i>	
15	Тема 1	Сезонно-трудова фольклор.	6
16	Тема 2	Дитяча народномузична творчість	4
		<i>Змістовий модуль 2. Напливовий фольклор та інструментальна традиція</i>	
17	Тема 1	Напливовий фольклор.	4
18	Тема 2	Музика народних співців-професіоналів.	10
18	Тема 3	Українська народноінструментальна традиція.	6
		Всього	30

7 семестр

		МОДУЛЬ 4. Музичний фольклор Європи та Африки	
		<i>Змістовий модуль 1. Європа</i>	год
1	Тема 1	Вступ. Основні поняття. Географічні й історичні стилі.	2
2	Тема 2	Центрально-східна: східні слов'яни (росіяни, білоруси),	8

		західні слов'яни (поляки, чехи, словаки), прибалти й фіни.	
3	Тема 4	Північно-західна Європа: Скандинавія, Англія, Німеччина, Австрія, Франція, Бельгія.	6
4	Тема 5	Південно-західна Європа: слов'яни (етнічні групи кол. Югославії, Болгарія), румуни.	6
		Змістовий модуль 2. Африка	
5	Тема 1	Південна частина.	4
6	Тема 2	Центральна частина	4
		Всього годин	30

8 семестр

		МОДУЛЬ 5. Фольклор Азії, Океанії та Австралії, Америки	
		Змістовий модуль 3. Азія	
7	Тема 1	Арабський світ	4
8	Тема 2	Індія. Індонезія.	4
9	Тема 3	Китай, Корея, Японія.	4
10	Тема 4	Північна Євразія: народи Північного Сходу.	4
		Змістовий модуль 4. Океанія та Австралія	
11	Тема 1	Аборигенська культура	4
12	Тема 2	Сучасні тенденції	2
		Змістовий модуль 5. Америка	
13	Тема 1	Північна Америка	4
14	Тема 2	Південна Америка	4
		Всього годин	30
		ВСЬОГО	150

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>4 семестр</i>		
1.	Календарна обрядовість. Генеза. Основні положення статті К. Квітки „Об историческом значении календарных песен”.	4
2.	1.В.Гошовський та Ф. Колесса про зимову обрядовість. 2.Опрацювання статті К.Квітки „Песни украинских зимних обрядовых празднеств”. Спів колядок, щедрівок, маланкових.	10
	Поточний контроль	2
3.	1. Гаївки у дослідженнях Ф.Колесси.	12

	2. Типологія збірки Оксани Возняк, Богдана Луканюка “Гаївки”.	
	3. Аналіз збірника О. Смоляка „Весняна обрядовість в контексті української культури”. Спів гаївок.	
	Підсумковий контроль (екзамен)	2
	Всього годин	30

5 семестр

4.	Л.Добрянська, Б.Луканюк ”Спроба типології весільних ладканок і пісень західного Полісся та західної Волині”. Спів весільних ладканок.	8
5.	1. Дослідження Ф.Колесси про мелодії весільних пісень 2. Львівські фольклористи про передладканку.	8
	Поточний контроль	2
6.	1. Опрацювання статті Ф.Колесси „Речитативні форми в українській народній поезії”. 2. Гуцульський народний похорон у дослідженні Ольги Коломієць.	10
	Підсумковий контроль (екзамен)	2
	Всього годин	30

6 семестр

7.	1. Квітка К. Про наспіви жнивних пісень. Спів жнивних пісень. 2. Жнивний фольклор у дослідженнях Ірини Клименко.	6
8.	Пісні звичайні на сторінках „Історії української музики”.	5
9.	1. Збірники дитячого фольклору корпусу „Українська народна творчість”. 2. Олег Смоляк про дитячий фольклор. Спів зразків дитячого фольклору.	4
	Поточний контроль	2
10.	1. Ф.Колесса – дослідник дум. 2. Аналіз дум у записах Ф.Колесси. 3. Дослідження українських дум С.Грици.	11
	Підсумковий контроль (екзамен)	2
	Всього годин	30

7 семестр

11.	Опрацювання фахової літератури	5
12.	Ознайомлення з музичною культурою східних слов’ян (на вибір одна з країн)	3
13.	Підбір аудіоілюстрацій з певної теми	5
14.	Пошук відеоілюстрацій	5

	Поточний контроль	2
15.	Підбір фотоілюстрацій	4
16.	Підготовка реферату на кожен із змістових модулів	4
	Підсумковий контроль (екзамен)	2
	Всього годин	30

8 семестр

17.	Опрацювання фахової літератури	5
18.	Ознайомлення з музичною культурою азійських країн (одна на вибір)	3
19.	Підбір аудіоілюстрацій з певної теми	5
20.	Пошук відеоілюстрацій	5
	Поточний контроль	2
21.	Підбір фотоілюстрацій	4
22.	Підготовка реферату на кожен із змістових модулів	4
	Підсумковий контроль (екзамен)	2
	Всього годин	30

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка роботи студента складається із сумарного результату оцінювання різних видів навчальної роботи протягом певного часу. До видів навчальної роботи відносяться форми активної та пасивної діяльності студента. Відповідно, розроблена ієрархічна система, в якій пасивні форми оцінюються на порядок нижче аніж активні. До пасивних форми включають відвідування лекційних, практичних та індивідуальних занять, конспектування обов'язкової літератури, виконання самостійної роботи, відвідування фольклорних мистецьких і наукових заходів тощо. Активні форми роботи вимагають виявлення студентом власних здібностей, вмінь, ініціативи, логічного та креативного мислення і т.д. Це виступи на семінарських заняттях, підготовка та захист наукових рефератів, виступи на конференціях, проведення фольклористичних експедицій, робота в архіві і т.д.

При розробці шкали оцінювання видів навчальної діяльності враховано всі види аудиторної та позааудиторної роботи, що відповідає загальним положенням вищих навчальних закладів, а також враховано специфіку роботи кафедри музичної фольклористики. Таким чином до основних нормативних форм роботи додається виконання молоддю науково-пошукових досліджень, а саме: опрацювання спеціалізованої літератури, підготування рефератів та виступи з доповідями на студентських конференціях.

Шкала оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної роботи	стаціонар	
	Оціночні бали (за об'єм роботи)	Всього
4 семестр		<u>100</u>
<i>поточний контроль</i>		50
Відвідування лекційних занять		5
Конспектування обов'язкової літератури	1 x 15	10
Конспектування додаткової літератури	1 x 15	10
Написання тестів	5 x 2	10
Підготовка наукового реферату і його захист	15 x 1	15
<i>підсумковий контроль (залік)</i>		50
Відповіді на запитання:		
а) Вичерпні відповіді на три запитання		20
б) неповні відповіді на три запитання		10
в) відповідь на два запитання		8
г) відповідь на одне запитання		5
Відповідь на додаткове запитання		7
5 семестр		<u>100</u>
<i>поточний контроль</i>		50
Відвідування лекційних занять		5
Конспектування обов'язкової літератури	1 x 15	10
Конспектування додаткової літератури	1 x 15	10
Написання тестів	5 x 2	10
Підготовка наукового реферату і його захист	15 x 1	15
<i>підсумковий контроль (залік)</i>		50
Відповіді на запитання:		
а) Вичерпні відповіді на три запитання		20
б) неповні відповіді на три запитання		10
в) відповідь на два запитання		8
г) відповідь на одне запитання		5
Відповідь на додаткове запитання		7
6 семестр		<u>100</u>
<i>поточний контроль</i>		50
Відвідування лекційних занять		5
Конспектування обов'язкової літератури	1 x 15	10
Конспектування додаткової літератури	1 x 15	10
Написання тестів	5 x 2	10
Підготовка наукового реферату і його захист	15 x 1	15
<i>підсумковий контроль (залік)</i>		50
Відповіді на запитання:		
а) Вичерпні відповіді на три запитання		20
б) неповні відповіді на три запитання		10
в) відповідь на два запитання		8
г) відповідь на одне запитання		5

Відповідь на додаткове запитання		7
7 семестр		100
<i>поточний контроль</i>		50
Відвідування лекційних занять		5
Конспектування обов'язкової літератури	1 x 15	10
Конспектування додаткової літератури	1 x 15	10
Написання тестів	5 x 2	10
Підготовка наукового реферату і його захист	15 x 1	15
<i>підсумковий контроль (залік)</i>		50
Відповіді на запитання:		
а) Вичерпні відповіді на три запитання		20
б) неповні відповіді на три запитання		10
в) відповідь на два запитання		8
г) відповідь на одне запитання		5
Відповідь на додаткове запитання		7
8 семестр		100
<i>поточний контроль</i>		50
Відвідування лекційних занять		5
Конспектування обов'язкової літератури	1 x 15	10
Конспектування додаткової літератури	1 x 15	10
Написання тестів	5 x 2	10
Підготовка наукового реферату і його захист	15 x 1	15
<i>підсумковий контроль (залік)</i>		50
Відповіді на запитання:		
а) Вичерпні відповіді на три запитання		20
б) неповні відповіді на три запитання		10
в) відповідь на два запитання		8
г) відповідь на одне запитання		5
Відповідь на додаткове запитання		7

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Пояснювально-ілюстративний.
2. Репродуктивний.
3. Метод проблемного викладення.
4. Частково-пошуковий або евристичний.
5. Дослідницький

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

Іноземні

1. *Bauman, Max Pete* (ed.) World Music. Musics of the World. Aspects of documentation, Mass Media, and Acculturation (Intercultural Studies, 3) – Berlin, 1992.
2. *Bose F.* Musikalische Volkerkunde. Freiburg, Br. 1953.

3. *Elliot, David*. Philosophical Bases of Multicultural Music Education. Buffalo, 1984.
4. *Ethnomusicology: An Introduction* / Edited by Helen Myers. – New York, London: W.W.Norton & Company, 1992. – 487 p. – (The Norton/Grove Handbooks in Music).
5. *Ferguson, Henry*. Manual for Multi-Cultural and Ethnic Studies. Thompson, Ct. 1977.
6. *Harasymczuk R.-W.* Tańce huculskie: Z 26 mapami, 64 rycinami, 6 tablicami i 287 melodiami tanecznymi. – Lwow, 1939. – (Prace etnograficzne: Wydawnictwo Towarzystwa Ludoznawczego we Lwowie, № 5 / Pod red. Adama Fischera).
7. *Kolberg O.* Bialorus-Polesie / Z brulionow pośmiertnych przy współudziale S.Fiszera i F.Szopskiego wydał F.Tretiak. – Wrocław-Poznań [1968]. – (Kolberg Oskar, Dzieła wszystkie, t. 52).
8. *Kolberg O.* Chelmskie: w 2 cz. – Wrocław, Poznań, 1964. – Cz. 1. – (Kolberg Oskar, Dzieła wszystkie, tt. 33, 34).
9. *Kolberg O.* Lubelskie: w 2 cz. // Kolberg Oskar, Dzieła wszystkie. – Krakow, 1962. – T.16-17.
10. *Kolberg O.* Wołyń: Obrzędy, melodii, pieśni / Z brulionów pośmiertnych przy współudziale S.Fiszera i F.Szopskiego wydał F.Tretiak. – Wrocław, Poznań, 1964. – (Kolberg Oskar, Dzieła wszystkie, t. 36).
11. *Merriam Alan P.* The Anthropology of Music. – Evanston: Northwestern, University Press, 1964. – 358 p.
12. *Moszyński K.* Kultura ludowa Słowian. – Warszawa, 1967, 1968. – Wyd. 2. – Cz. 1-2, zesz. 1-2.
13. *Music of the Glob*, vols. 1-4 (1.Improvisation; 2. Orchestra; 3. Singing together; 4. Prayer and Devotion). Regensburg, 1991.
14. *Nettl B.* Theory and method in ethnomusicology. – London: The Free Press of Glencoe, 1964. – 306 p.
15. *Porter, James; Rice, Timothy* (eds.) Encyclopedia of World Music. In ten volumes. Advisory editor Bruno Nettl. Gurland Publishing (in press).
16. *Rahn, Jay.* A Theory for al Music. Toronto, 1983.
17. *Reck, David.* Music of the Whole Earth. N.Y., 1977.
18. *Titon, Jeff Todd* (General Editor). Worlds of Music. An Introduction to the Music of the World's Peoples. N.Y., 1992. Second Edition.

Україномовні

19. *Болман Ф.* Світова музика: дуже короткий вступ / Філіп В. Болман; пер. з англ. Ольги Коломиєць. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 272 с. + вкл.
20. *Бібліографія українського народознавства: у 3 т. / зібрав і впорядкував М. Мороз.* – Львів: ІН НАНУ, 1999. – Т. 1 Фольклористика: у 2 кн. – 1113 с.

21. *Іваницький А.* Українська музична фольклористика (методологія і методика): навч. посібник. – Київ : Заповіт, 1997. – 392 с.
22. *Іваницький А.* Український музичний фольклор : підручник для вищих учбових закладів. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 320 с.
23. Історія української музики: у 7 т. – Київ, 2016. – Т. 1. – Кн. 1.
24. *Колесса Ф.* Українська усна словесність. – Львів, 1936.

Дослідження.

25. *Виноградова Л.* Зимняя календарная поэзия западных и восточных славян: Генезис и типология колядования. – Москва: Наука, 1982. – 256 с.
26. *Вовк Хведір.* Студії з української етнографії та антропології. – Київ: Мистецтво, 1995. – 335 с.
27. *Возняк О., Луканюк Б.* Гаївки: Спроба генотипної класифікації. – Львів, 2015.
28. *Гошовский В.* Типы украинских колядок и ареалы их распространения // У истоков народной музыки славян: Очерки по музыкальному славяноведению. – Москва: Советский композитор, 1971. – С. 85-97.
29. *Гошовский В.* У истоков народной музыки славян: Очерки по музыкальному славяноведению. – Москва: Советский композитор, 1971. – 304 с.
30. Жнивварські пісні / упоряд. Ю. Крутя. – Київ: Музична Україна, 1971. – 211 с.
31. *Завальнюк А.* Основні типи українських літніх обрядових пісень та їх мелодіалектні різновиди // П'ята конфер. дослідників народн. музики червононоруських (галицько-володимирських) та суміжн. земель. – Львів, 1994. – С. 46-51.
32. Ігри та пісні: Весняно-літня поезія трудового року. Збірник / упоряд., передм. і прим. О.Дея; Нотний матеріал упоряд. А.Гуменюк. – Київ: Вид-во АН УРСР, 1963. – 671 с.
33. *Квитка К.* Избранные труды: в 2 т. / Сост. и коммент. В.Л. Гошовского. – Москва: Советский композитор, 1971, 1973. – Т. 1. – 1971. – 384 с.; Т. 2. – 1973. – 423 с.
34. *Квитка К.* Песни украинских зимних обрядовых празднеств // Избранные труды: в 2 т. / сост. и коммент. В. Гошовского. – Москва: Советский композитор, 1971. – Т.1. – С. 103-155.
35. *Квітка К.* Вибрані статті: у 2 ч. / Упоряд., передм. та комент. А.І. Іваницького. – Київ: Музична Україна, 1985-1986. – Ч. 1. – 1985. – 142 с.; Ч. 2. – 1986. – 152 с.
36. *Кирдан Б., Омельченко А.* Народні співці-музиканти на Україні. – Київ: Муз. Україна, 1980. – 183 с.
37. *Клименко І.* Купальсько-петрівські мелотипи Прип'ятського Полісся: Матеріали до атласу музичних діалектів // Проблеми етномузикології: зб. наук. пр. / упоряд. О. Мурзина. – Київ, 1998. – Вип.1. – С. 107-136.

38. *Клименко І.* Мелогеографія жнивних наспівів басейну Прип'яті: Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. – Київ, 2001. – 20 с.
39. *Климець Ю.* Купальська обрядовість на Україні. – К.: Наук. думка, 1990. – 144 с.
40. *Колесса Ф.* Наверствування і характеристичні признаки українських народних мелодій // Колесса Ф. Музикознавчі праці / підгот. до друку С. Грица. – Київ: Наукова думка, 1970. – С. 248-269.
41. *Луканюк Б.* До історії терміна „етномузикологія” // Етномузика. – Львів, 2006. – Число 1. – С. 9-32. – Наукові збірки ЛДМА ім. М. Лисенка. – Вип. 12.
42. *Луканюк Б.* К теории песенного типа // Народная песня. Проблемы изучения: сб. науч. трудов / ред. кол.: В.Е. Гусев и др. – Ленинград, 1983. – С. 124-136.
43. *Луканюк Б.* Пам'ятка студента-практиканта і збирача-початківця: Методичні рекомендації. – Рівне, 2001. – 24 с.
44. *Луканюк Б.* Питання методики географічного етномузикознавства й етнографічне регіонування західноукраїнських земель // Перша конференція дослідників народної музики західноукраїнських земель: Тези наук. повідомлень / упоряд. Б.С. Луканюк. – Львів, 1990. – С. 5-8.
45. *Луканюк Богдан, Добрянська Ліна.* Спроба мелотипології весільних ладканок і пісень західного Полісся та західної Волині // Етнокультурна спадщина Полісся / Ред.-упоряд. В.П. Ковальчук. – Рівне, 2004. – Вип. 5. – С. 95-108.
46. *Людкевич С.* Передмова // Галицько-руські народні мелодії: [у 2 ч. / Зібрані на фонограф Йосифом Роздольським, списав і зредагував Станіслав Людкевич. – Львів, 1906. – Ч. 1. – (Етнографічний збірник Наукового товариства ім. Т.Шевченка у Львові, т. 21).
47. *Мацієвський І.* «Троїста музика» (до питання про традиційні інструментальні ансамблі) // Мацієвський І. Ігри й співголосся. Контонація: Музикологічні розвідки. – Тернопіль: Астон, 2002. – С. 95-111.
48. *Мишанич М.* Українські весняні величальні пісні: ранцівки // Етномузика. – Львів, 2007. – Число 3 / Упоряд. Ю. Рибак. – С. 67-94.
49. Народна творчість та етнографія: Журнал. – Київ: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського.
50. *Пашина О.* Календарно-песенный цикл у восточных славян. – Москва: Гос. ин-т искусствознания, 1998. – 294 с.
51. *Правдюк О.* Українська музична фольклористика. – Київ: Наук. думка, 1978. – 327 с.
52. *Сабан Л.* Спроба етнографічної жанрової класифікації гуцульських танців // Перша конференція дослідників народної музики західноукраїнських земель: тези наук. повід. / Упоряд. Б.С. Луканюк. – Львів, 1990. – С. 20-23.

53. *Хорнбостель Э. Закс К.* Систематика музыкальных инструментов // Народные музыкальные инструменты и инструментальная музыка: Сб. ст. и матер.: в 2 ч. – Москва: Советский композитор, 1987. – Ч. 1. – С. 229-261.

Нотографія

54. Архів Лабораторії музичної етнографії кафедри музичного фольклору Рівненського державного гуманітарного університету.
55. Весільні пісні: У 2 кн. / Упоряд. і прим. М.Шубравської. – Київ: Наукова думка, 1982. – Кн. 1. – 872 с.; Книга 2. – 680 с.
56. *Гапон Л.* Інценізація весільних обрядів: Навчальний посібник для студентів спеціалізації «музичний фольклор» / Заг. редакція Ю. Рибак. – Рівне, 2006. – 147 с.
57. *Гошовский В.* Украинские песни Закарпатья / под. ред. Л. Лебединского. – Москва: Советский композитор, 1968. – 468 с.
58. Ігри та пісні: Весняно-літня поезія трудового року. Збірник / упоряд., передм. і прим. О.Дея; Нотний матеріал упоряд. А.Гуменюк. – Київ: Вид-во АН УРСР, 1963. – 671 с.
59. *Квітка К.* Українські народні мелодії. Київ, 1922. – 236 с. (Етнографічний збірник Українського наукового товариства в Києві, т. II).
60. Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року / упоряд., передм. і прим. О. Дея. Нотний матеріал упорядкував А. Гуменюк. – Київ: Наукова думка, 1965. – 804 с.
61. Лірницькі пісні з Полісся: Матеріали до вивчення лірницької традиції // Зап., упоряд. і прим. О.Ошуркевича; нотні транскрипції Ю.П. Рибак. – Рівне, 2002. – 139 с.
62. Мелодії древнього Нобеля / записи, транскрипція і впоряд. Р.В. Цапун. – Рівне: Перспектива, 2003. – 128 с.
63. Музичний фольклор з Полісся у записах Ф. Колесси та К. Мошинського / Упоряд., вступ. ст., прим., пер. з пол. С.Грици. – Київ: Музична Україна, 1995. – 432 с.
64. Народна музика північної Рокитнівщини (за матеріалами експедиції 2001 року) / Упоряд. Ю.П. Рибак, Л.Гапон. – Львів: Сполом, 2002. – 108 с.
65. Сербинівське весілля / запис, транскр. і впор. Р.Цапун. – Рівне: Перспектива, 2001. – 144 с.
66. *Смоляк О.* Весняна обрядовість Західного Поділля в контексті української культури: Монографія: У 2 ч. – Тернопіль: Астон, 2001. – Ч. 2. – 392 с.
67. *Цехмістрок Ю.* Народні пісні Волині: Фонографічні записи 1936-1937 років: Джерельні матеріали та видання Богдана Столярчука; відчитання та редакція Богдана Луканюка.– Львів; Рівне, 2006. – 478 с.

Дискографія

68. Берви: Традиційна музична культура України [аудіо компактдиск] / Проект «Моя Україна. Берви» / Арт Екзистенція, УЕЛФ, Арт Велес. – Київ, 2001.
69. Зелений шум Полісся: Традиційна культура Поліського краю [мультимедійний компактдиск] / Арт Екзистенція, УЕЛФ, Арт Велес. – Київ, 2002.
70. Пісні Погориння: Етнокультурна спадщина Рівненського Полісся. Традиційна музика. Ч. 1. / упоряд. В. Ковальчук. – Київ: Етнодиск, 2004.
71. «Рано-рано да зійду на гору»: Традиційна музика Полісся: у 2 ч. [аудіо компактдиск] / Культурологічна експедиція МНС України. – Київ: Українська експериментальна лабораторія фольклору, 1997.
72. Українська епічна традиція [мультимедійний компактдиск] / Арт Екзистенція, УЕЛФ, Арт Велес. – Київ, 2003.

Російськомовні

- 73 Гаудримас Ю. Из истории литовской музыки. Москва – Ленинград, 1964-72.
- 74 Гиппиус Е., Эвальд З. Карельская народная песня. Москва, 1940.
- 75 Гриндэ Н. История норвежской музыки (пер. с норв.). Ленинград, 1982.
- 76 Дева Б. Чайтанья. Индийская музыка (пер. с англ.). Москва, 1980.
- 77 Евсеев В. Исторические основы карело-финского эпоса. Москва – Ленинград, 1957-60.
- 78 Кершнер М. Немецкая народная музыка. Москва, 1965.
- 79 Крыстев В. Очерки по истории болгарской музыки. Москва, 1973.
- 80 Ланге К., Эствед А. Норвежская музыка (пер. с англ.). Москва, 1967.
- 81 Ландсбергис В. Основные этапы развития литовской музыкальной культуры // Прибалтийское музыковедение: Сборник. Вильнюс, 1982.
- 82 Лапчинский Г. Музыкальная культура Карелии. Ленинград, 1968.
- 83 Левашева О. Музыка // История Норвегии. Москва, 1980.
- 84 Ливанова Т. История западно-европейской музыки до 1789 г. Москва, 1975.
- 85 Мартынов И. Музыка Испании. Москва, 1977.
- 86 Мартынов И. Румынская народная музыка: Ст. «О музыке и её творцах». Москва, 1980.
- 87 Музыкальная культура Эстонской ССР: Сб. ст. Ленинград, 1984.
- 88 Музыкальный фольклор народов Севера и Сибири. Москва, 1966.
- 89 Некоторые страницы истории датской музыки // Исследование исторического процесса классической и современной зарубежной музыки. Москва, 1980.
- 90 Тампере Х. Эстонская народная песня. Ленинград, 1983.

- 91 Тьерсо Ж. История народной песни во Франции (пер. с франц.). Москва, 1975.
- 92 Шнеерсон Г. Музыка Франции. Москва, 1985.
- 93 Шнеерсон Г. Современная английская музыка. Москва, 1995.
- 94 Этнография и фольклор народов Дальнего Востока СССР. Владивосток, 1986.
- 95 Ямпольский Н. Музыка Югославии. Москва, 1958.

Дослідження

96. Актуальні питання методики фіксації та транскрипції творів народної музики: Зб. наук. пр. / Ред.-упоряд. Б. Луканюк. – Київ, 1989. – 100 с.
97. Атлас музыкальных инструментов народов СССР. Москва, 1975.
98. *Беляев В.* Очерки по истории музыки народов СССР. Москва, 1962-63.
99. *Возняк О.* Гаївки: Спроба генотипної систематизації на матеріалах ЛДК: Дипломна робота / Науковий керівник Б.С. Луканюк. – Львів, 1985. (Препр. / Львівська державна музична академія ім. М.В. Лисенка).
100. *Грица С.* Музичний фольклор з Полісся в записах Ф. Колесси та К. Мошинського // Музичний фольклор з Полісся в записах Ф. Колесси та К. Мошинського. – Київ: Музична Україна, 1995. – С. 3-24.
101. *Грица С.* Трансмісія фольклорної традиції: Етномузикологічні розвідки. – Київ–Тернопіль: Астон, 2002. – 236 с.
102. *Грица С.* Фольклор у просторі та часі: Вибрані статті. – Тернопіль: Астон, 2000. – 228 с.
103. *Давидюк В.* Релікти волочебної традиції в українському обрядовому фольклорі // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів, 1999. – Вип. 27: Українська фольклористика. – С. 60-66.
104. Дитячі пісні та речитативи / Упоряд. Г. Довженок, К. Луганська. – Київ: Наукова думка, 1991. – 447 с.
105. *Добрянська Ліна.* Інноваційна етномузикознавча діяльність ПНДЛІМЕ та КМФ упродовж 1990–2004 років: наукові студії // Етномузика. – Львів, 2019. – Ч. 15. – С.9–43.
106. *Єфремов Є.* Дослідження народнопісенного виконавства через моделювання інваріанта пісні // Українське музикознавство. – Київ, 1985. – Вип. 20. – С. 79-98.
107. *Єфремов Є.* Ритмоструктурні типи календарних наспівів на Київському Поліссі // Полісся України: Матер. іст.-етнограф. дослідження. – Львів: Ін-т народознавства НАН України, 1997. – Вип. 1. Київське Полісся. 1994. – С. 245-259.

108. *Єфремов Є.* Русальні пісні на Київському Поліссі // Полісся: Мова, культура, історія: Матер. міжнар. конф. / Ред. кол. П.Ю. Гриценко та ін. – Київ, 1996. – С. 404-411.
109. *Єфремов Є.* Типологічна система традиційних весняних наспівів у верхньому межиріччі Тетерева та Ужа // Полісся України: Матеріали історико-етнографічного дослідження. – Львів: Ін-т народознавства НАН України, 2003. – Вип. 3. У межиріччі Ужа і Тетерева. 1996. – С. 291-296.
110. *Земцовский И.* Мелодика календарных песен. – Ленинград: Музыка, 1975. – 222 с.
111. *Земцовский И.* Музыки мира // Музыкальное обозрение. 1992. №1.
112. *Земцовский И.* Музыки мира как новая научная и учебная дисциплина: Некоторые предпосылки и перспективы // Актуальные теоретические проблемы этномузыкознания: Гиппиусовские чтения, 7-9 декабря 1993. Материалы. Санкт-Петербург, 1993. С.8-12.
113. *Закс Курт* Музыкальная культура древнего мира. Ленинград, 1937.
114. *Кирчів Р.* Регіональність фольклорної традиції // Кирчів Р. Із фольклорних регіонів України: Нариси й статті. – Львів, 2002. – С. 7-33.
115. *Кирчів Р.* Фольклор українського Полісся // Кирчів Р. Із фольклорних регіонів України: Нариси й статті. – Львів, 2002. – С. 214-262.
116. *Клименко І.* Купальсько-петрівські мелотипи Прип'ятського Полісся: Матеріали до атласу музичних діалектів // Проблеми етномузикології: Зб. наук. пр. / Упоряд. О.І. Мурзина. – Київ, 1998. – С. 107-136.
117. *Клименко І.* Мелогографія жнивних наспівів басейну Прип'яті: Дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. – Київ, 2001. – 176 с.
118. *Клименко І.* Ритмоструктурна систематика весільних мелодій українсько-білоруського мелоареалу (Погляд із Прип'ятського Полісся) // Проблеми етномузикології: Зб. наук. пр. – Київ, 2004. – Вип. 2. – С. 135-165.
119. *Коваль В.* Генеза локальної типологічно гетерогенної народвокальної традиції (на матеріалах обрядових наспівів із околиць на північний захід від Горган): Дис. ... канд. мист. – Львів, 2006. – 189 с.
120. *Колесса Ф.* Мелодії українських народних дум / АН УРСР. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського / Підгот. до друку С. Й. Грица. – Київ: Наукова думка, 1969. – 591 с.

121. *Колесса Ф.* Народна музика на Поліссі // Колесса Ф. Музикознавчі праці / Підгот. до друку С.Й. Грица. – Київ: Наукова думка, 1970. – С. 409-424.
122. *Колесса Ф.* Старинні мелодії українських обрядових пісень (весільних і колядок) на Закарпатті // Колесса Ф. Музикознавчі праці. – Київ: Наукова думка, 1970. – С. 368-397.
123. *Луканюк Б.* Народна музика Галичини та Володимирії: Матеріали до нотографії (1790-1950). – Львів: ТеРус, 2001. – 68 с.
124. *Луканюк Б.* Типологічна школа в українському етномузикознавстві // Республ. наук.-теорет. конф. “Проблеми вивчення та пропаганди народної творчості як складової частини української національної культури”: Тези доповідей. – Ровно, 1990. – С. 73-74.
125. *Луканюк Б., Мишанич М.* Музичні жанри та форми питомої народновокальної творчості Бойків (спроба типології) // Традиційна народна музична культура Бойківщини: Тези доп. наук.-практ. конф. / Ред.-упоряд. Б.С. Луканюк. – Турка, 1992. – С. 6-9.
126. Матеріали I–VIII Конференцій дослідників народної музики західноукраїнських земель (СІМР) у м. Львові. Ред-упоряд. Б. С. Луканюк.
127. Музики народів Азії и Африки. Москва, 1973. Вып. 2.
128. *Мурзина О.* Українська музична фольклористика: Проблеми і завдання // Українське музикознавство: Науково-методичний збірник. Вип. 28. – Київ, 1998. – С. 25-31.
129. *Ошуркевич О.* Релікти волоческих звичаїв на Західноукраїнському Поліссі // Полісся: мова, культура, історія: Матеріали міжнародної конференції. – Київ, 1996. – С. 349-353.
130. *Пашина О.* Календарно-песенный цикл у восточных славян. – Москва: Гос. ин-т искусствознания, 1998. – 294 с.
131. Полесье. Материальная культура / В.Бондарчик и др. Редколл.: В. Бондарчик, Р.Кирчив (отв. редакторы) и др. АН УССР, Львовское отделение ИМФЭ им. М.Рыльского. – Киев: Наукова думка, 1988. – 448 с.
132. *Потебня А.* Объяснения малорусских и сродных народных песен: В 2 т. – Варшава, 1883, 1887.
133. *Рибак Ю.* Музичні особливості лірницьких пісень (на матеріалі репертуару І. Власюка) // Лірницькі пісні з Полісся: матеріали до вивчення лірницької традиції / Записи, впоряд. і прим. О.Ф. Ошуркевича; нотні транскрипції Ю.П. Рибак. – Рівне, 2002. – С. 14–19.
134. *Рибак Ю.* Обрядові пісні Верхньоприп'ятської низовини (мелотипологія – мелогеографія – культурогенеза): Дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. – Львів, 2005. – 188 с.

135. *Салавей Л.* Валачобныя песні // Валачобныя песні. – Мінск: Навука і тэхніка, 1980. – С. 5-36.
136. *Смоляк О.* Весняна обрядовість Західного Поділля в контексті української культури: Монографія: У 2 ч. – Тернопіль: Астон, 2004. – Ч. 1. – 296 с.
137. *Сокальський П.* Руська народна музика / Пер. (з рос. вид. 1888 р.) М. Хомичевського. – Київ: Держ. вид-во образотворчого мистецтва і муз. літ. УРСР, 1959. – 399 с.
138. *Фримерштейн В.* “Антропологія музики” Алана П. Мерріама: Дипломна робота / Наук. кер. Б. Луканюк. – Львів, 2001. – 70 с. (Препр. / ЛДМА ім. М.В. Лисенка).
139. *Ярмола В.* Мандрівні музиканти Західного Полісся: штрихи до портрета лірника Івана Власюка // // Етномузика. – Львів, 2019. – Ч. 15. – С. 83–112.

Нотографія

140. Архів Проблемної науково-дослідної лабораторії музичної етнології при Львівській державній музичній академії ім. М.В. Лисенка.
141. Архів Проблемної науково-дослідної лабораторії по вивченню і пропаганді музичної творчості при Національній музичній академії України ім. П. І. Чайковського.
142. Весільні пісні: у 2 кн. / упоряд. М. Шубравська, А. Іваницький. – Київ: Наукова думка, 1982. – Кн. 1. – 871 с.
143. Волинь у піснях [Збірник] / Зібрав та упорядкував І. Г. Федько. – Львів: Каменярь, 1969. – 224 с.
144. *Гнатюк В.* Гаївки. – Львів, 1909. – Матеріали до української етнології. Видано НТШ у Львові. Т. XII.
145. *Гнатюк В.* Колядки і щедрівки: у 2 ч. Львів, 1914. – (Етнографічний збірник Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові, тт. 25, 26).
146. Жнивварські пісні / Упоряд. та вступ. ст. Ю. Крутя. – Київ: Музична Україна, 1971. – 211 с.
147. *Квітка К.* Народні мелодії: у 2 ч. / З голосу Лесі Українки записав і упорядив Климент Квітка. Ч. 1-2. – Київ 1917/1918. – 229 с.
148. *Мишанич М.* Музично-етнографічний архів. – Львів, 1987. (Препр. / Львівська державна музична академія ім. М.В. Лисенка).
149. Пісні з Волині / Упоряд. текстів та прим. О.Ф. Ошуркевича; упоряд. нотних матеріалів М. Стефанишина. – Київ: Музична Україна, 1970. – 335 с.
150. Поліська дома. Вип. II: Весна / Зібрав, упорядкував та прокоментував Віктор Давидюк; нотація Ірини Федун. – Рівне: Волинські обереги, 2003. – 176 с.

151. Рогульки Підляштя у записах Єлизавети Рижик. – Рівне, 1994. – 34 с.
152. Сливинський Ю. Весільні мелодії. Вип. 1. Полісся. – Львів, 1982. – 108 с. (Машинопис / Архів ПНДЛМЕ при ЛДМА ім. М. В. Лисенка).

Інформаційні ресурси в Інтернеті.

https://www.youtube.com/watch?v=O7QP_QdoNqU
<https://www.youtube.com/watch?v=WCpiD15zaYo>
<https://www.youtube.com/watch?v=kfBvz2rG-NI>
<https://www.youtube.com/watch?v=fZvBD-GKB6A>
<https://www.youtube.com/watch?v=kHaEkkOhMB4>
https://www.youtube.com/watch?v=XoI_PcOzW4Q
<https://www.youtube.com/watch?v=7tq3PoByzxs>
https://www.youtube.com/watch?v=nRoWZ7q_dbQ
<https://www.youtube.com/watch?v=SS56QuOG2FE>
<https://www.youtube.com/watch?v=JyuQbDs-9Vc>
https://www.youtube.com/watch?v=dK3K3ojiq_k
<https://www.youtube.com/watch?v=qiSSLYeiB0I>
<https://www.youtube.com/watch?v=az9zYiC3JHo>
<https://www.youtube.com/watch?v=ktKX0YvCh-E>
<https://www.youtube.com/watch?v=C7VjUO5q40A>
https://www.youtube.com/watch?v=y3AVoS_0kjk
https://www.youtube.com/watch?v=X-Hvr_NIJDC
<https://www.youtube.com/watch?v=BMjGhy0vRns>